

Nr 833

Av herr **Hansson** i Skegrie m. fl., om avsättning av särskilda medel till förebyggande av företagsnedläggning.

(Lika lydande med motion nr 732 i Första kammaren)

De senaste årens konjunkturdämpningar jämte ökad konkurrens på många områden har satt många företag på hårda prov. En del har tvingats till omfattande driftinskränkningar medan andra har fått helt lägga ner sin verksamhet. I runda tal berördes 1965 över 7 000 personer av varsel om nedläggning och 2 300 av permitteringsvarsel. För 1966 var motsvarande siffror 10 500 resp. 9 000 och för 1967 13 000 resp. 12 000 medan någon minskning kunnat noteras under 1968. En särskild studie som utförts av arbetsmarknadsstyrelsen under 1967 visar att de återgivna siffrorna endast avser en mindre del av alla som friställdes. Enligt AMS-studier friställdes 150 000 personer på grund av inskränkning av driften eller nedläggningar under 1967.

Hastiga nedläggningar eller driftinskränkningar medför stora svårigheter för de anställda liksom för underleverantörer och andra som är mer eller mindre beroende av ett företags verksamhet. Det kan också, särskilt i bygder med svagt utvecklat näringsliv, innebära kännbara påfrestningar för orten och kommunen där förändringen sker.

Även om det givetvis är nödvändigt med en fortgående rationalisering och strukturuomvandling i näringslivet innebär det oftast en samhällsekonomisk förlust om denna omvandling måste ske brådstörtat och endast som en följd av tillfällig resursknapphet i vissa avseenden. Den bästa och säkerligen billigaste formen av strukturuomvandling är den som sker genom kontinuerlig omställning inom företagen eller genom specialisering och samverkan mellan olika företag. Olönsamma delar av verksamheten läggs då ner samtidigt som arbetskraft och andra resurser överförs till lönsamma delar av produktionen eller för framställning av produkter med bättre förutsättningar på marknaden.

Det ligger i samhällets intresse att omställningarna i näringslivet sker kontinuerligt och är väl anpassade med hänsyn till möjligheterna att er hålla nya arbetsuppgifter samt till de anställdas och ortens intressen.

Svårigheterna som ovan omnämnts med åtföljande nedläggningar och permitteringar förorsakas ofta av brist på rörelsemedel eller brist på resurser för nödvändiga omställningar och rationaliseringar. I många fall

hade en nedläggning kunnat undvikas om man haft en viss tidsfrist, då olika åtgärder kunnat sättas in för att angripa svårigheternas orsaker. En sådan tidsfrist kunde ernås t. ex. genom stödbeställningar från statens sida eller åtgärder för att erhålla arbetsuppgifter från andra håll. Tillförande av rörelsemedel eller kapital för erforderliga omställningar och rationaliseringar kunde också vara verksamma medel för att överleva tillfälliga svårigheter och ägnade att överföra produktionen i en lönsam riktning.

Vi anser det mycket angeläget, att dessa frågor blir föremål för utredning. Man kan tänka sig att en riskfond inrättas eller att riskmedel i annan form ställs till förfogande för motverkande av onödiga eller för samhället och de anställda skadliga företagsnedläggningar. Sådana riskmedel skulle snabbt kunna sättas in *där svårigheterna bedömdes vara av övergående art och där företaget hade förutsättningar att på sikt åstadkomma en lönsam drift.*

Medel för ändamålet borde kunna erhållas inom ramen för arbetsmarknadspolitiken, eftersom syftet i första hand är att förebygga friställningar och arbetslöshet. Förvaltningen kunde lämpligen anförtros företagareföreningarna som har visat sig vara lämpliga organ för regionala uppgifter i fråga om lokalisering, företagsrådgivning och sysselsättningsbefrämjande åtgärder. Handhavandet av dylika riskmedel bör ske i nära samråd med länsarbetsnämnder och arbetsmarknadsmyndigheter samt länsplanerarna.

Med stöd av ovanstående får vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjligheter att tillskapa särskilda riskmedel att användas för förebyggande av nedläggning av företag i sådana fall då förutsättningar för lönsamt fortbestånd föreligger eller där det bedömes angeläget utifrån anställdas och kommunala myndigheters synpunkt.

Stockholm den 28 januari 1969

Nils G. Hansson (cp)
i Skegrie

Erik Grebäck (cp)

Stig Josefson (cp)
i Arrie

Anders Dahlgren (cp)